ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ފައިސަލާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ފައިސަލާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/130
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

  * ނަން: މުޙައްމަދު ފާރޫޤު
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: މއ.މާފަރުދާގެ/ މާލެ
  * އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A000105
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މއ.މާފަރުދާގެ/ މާލެ

- އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވި ފަރާތް:

  * ނަން: އަލީ މޫސާ
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ. އާސިޔާނާ/ މާލެ
  * އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A065018
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ.އާސިޔާނާ/ މާލެ

- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 20 މާރިޗު 2016 * ނިމުނު ތާރީޚް: 21 ނޮވެންބަރު 2018

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފައިސަލާ ނަންބަރު: 323/Cv-C/2010
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 13 ޖަނަވަރީ 2010 * ނިމުނު ތާރީޚް: 31 ޑިސެންބަރު 2015

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރަޙްމާން އިބްރާހީމް ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ހަމީދު ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު
(ރިޔާސަތު)

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޯބްރީޒު ހިނގުން، ތިލޭގެ 3 ނަންބަރު ފަރާތި، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބް ސައިޓް: www·highcourt·gov·mv

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، މއ.މާފޫދީގެ/ މާލެ މުޙައްމަދު ޔޫސުފްގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ އަލީ ފާއިޒާ ހ.އާޝިޔާނާ/ މާލެ އެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާއަކީ، މޯލްޑިވްސް ޓްރީ ސަރވިސަސް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު SP-1877/2015) ގެ ވެރިފަރާތް ހ.އާޝިޔާނާ/ މާލެ، އަލީ ފާއިޒާ (ދރކ ނަންބަރު A065018) މޯލްޑިވްސް ޓްރީ ސަރވިސަސްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުމަށްޓަކައި ފައިސާ ބޭނުންވާ ކަމަށާއި، އަދި ޒާމިނުކަމުގައި ކަނޑައަޅާ ތާރިއްބަދުކަމުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ފައިސާ އެއްވެސް މައްސަލައެއްނެތި ލިބޭނެކަމުގައި ބުނެ މއ.މާފޫދީގެ/ މާލެ، މުޙައްމަދު ޔޫސުފް (ދރކ ނަންބަރު A000105) އަށް ޓެކްސްޓް އެކިފަހަރު މަތިން މުޙައްމަދު ޔޫސުފްގެ އަތުން އަލީ ފާއިޒާ ނަގާފައިވާ -/1,653,265ރ. (ސޯޅަލައްކަ ފަންސާސްތިންހާސް ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސްފަސް ރުފިޔާ) ލިބިދިނުމަށް އަލީ ފާއިޒާގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ޔޫސުފަށް ދިނުމަށް ޖެހޭތީ 33 ޝަހުރު ބަހައްޓަވާ މިއަދާ ހަމައަށް އައި އިރުވެސް މިފައިސާ އަނބުރާ އަލީ ފާއިޒާ ދައްކާފައިނުވާތީ، ބޭނުވިއްޔާ ފައިސާ ހޯދުމަށް އަލީ ފާއިޒާގެ މައްޗަށް މުޙައްމަދު ޔޫސުފް ދަޢުވާކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްކަމުގައި؛

އެޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ، "ދެންފަހު، މޯލްޑިވްސް ޓްރީ ސަރވިސަސް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު SP-1877/2015) ގެ ވެރިފަރާތް ހ.އާޝިޔާނާ/ މާލެ، އަލީ ފާއިޒާ (ދރކ ނަންބަރު: A065018) މޯލްޑިވްސް ޓްރީ ސަރވިސަސްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުމަށްޓަކައި ފައިސާ ބޭނުންވާ ކަމަށާއި، އަދި ޒާމިނުކަމުގައި ކަނޑައަޅާ ތާރިއްބަދުކަމުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ފައިސާ އެއްވެސް މައްސަލައެއްނެތި ލިބޭނެކަމުގައި ބުނެ މއ.މާފޫދީގެ/ މާލެ، މުޙައްމަދު ޔޫސުފް (ދރކ ނަންބަރު A000105) އަށް ޓެކްސްޓް އެކިފަހަރު މަތިން

މުޢާމަލާތު ފާރުމުގެ އަގުން އަދި މުއްސާ ނަގާފައިވާ -/1,653,265ރ. (ސޯޅަލައްކަ ފަންސާސްތިންހާސް ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ފަސްރުފިޔާ) ލިބިދިނުމަށް އަދި މުއްސާގެ ފައިދާން މުޢާމަލާތު ފާރުމުގައި ދީފައިވާ ގޮތުގެ 33 ވަނަ ބައުންސްވެ މިއަދާ ހަމައަށް އަދި އިތުރުވެސް މިފައިސާ އަނބުރާ އަދި މުއްސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، ބުނެވިދިޔަ ފައިސާ ހޯދުމަށް އަދި މުއްސާގެ މައްޗަށް މުޢާމަލާތު ފާރުމު ދައުވާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މި މައްސަލާގައި؛

ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޗެކުތަކުގެ ތެރެއިން ދިފާޢުން ލިބިފައިވާ ޗެކުތައް ފާހަގަކުރެވިފައި ވާ ލިބިފައިވާކަމާ އަދި މުއްސާ ނުނަގާކަމުގައި، އެޗެކުތަކަކީ ގެއްލިފައިވާ ޗެކުތަކެއްކަމުގައި، ޗެކުތަކަށް ފުރިހަމައަށް މައްސަލައިގެ ޒިއްމާދާރުވެވޭ ތިމުން އިތުރުކަމުގައި، މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށް ފުރިހަމައަށް ބަލާވަރީން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމުގައި ބުނު ދައުވާއަށް އަދި މުއްސާ ޢިނާޔަތްކުރާ ކާގޮތެއް އެނގެން ނެތްކަމުގައި، ދައުވާ ބޯޅާބަލާރުތަކުގެ ދައުވާކުރާ މުޢާމަލާތު ފާރުމު ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޗެކުތަށް އަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޗެކް ބަލަން ނަމަ ހުށަހަޅާފައިވާ ނަންބަރު 001-101514-7701 އެކައުންޓްގެ 3 (ތިނެއް) ޗެކާއި އަދި ނަންބަރު 001-101514-7715 އެކައުންޓްގެ 4 (ހަތަރެއް) ޗެކާއި، އަދި މުއްސާގެ ނަމުގައި ބަޖެޓްބުކް ހުށަހަޅާފައިވާ ފުރިހަމަ ސަރވިސަސް ގެ ނަމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ 001-101514-7704 އެކައުންޓްގެ 26 (ސައްބީސް) ޗެކާއެކު ޖުމްލަ 33 (ތެއްތިރީސް) ޗެކާއި، އެޗެކުތަކަށް ބައުންސްވި ސްލިޕްތަކާއި، މުޢާމަލާތު ފާރުމުގެ ފަރާތުން އަދި މުއްސައަށް ދޭންވާފައިވާ 2 ސިޓީއެއްކަމާއި؛

ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ނުލިބެން ބުނެވިދިޔަ ދައުވާ ފޮނުވުނު ހުށަހަޅާފައިވާ ޗެކުތަކަށް ދިފާއަށް ދައުވާލިބޭ އަދި މުއްސާގެ ފަރާތުން މިކަމާގެ އެއްވެސް ލިބުނު ތަކެއް ނެތްކަމާއި، ދައުވާއަކީ ޢާމަލަކުރީމުން ދިވެހިން ލިބިފައިވާ ޗެކުތަކާ އަދި މުއްސާ ލިބިދިފައިވާ ޗެކުތަކާއެކަކާ އަދި މުއްސާގެ އިތުރަށްވެސް އެނގޭން އޮތްމާއްދާ ދެފަރާތުގެ ވާހަކަތަކަން ރިޢާޔަތްކޮށް ދައުވާ ފޮނުވުނު ހުށަހަޅާފައިވާ ޗެކުތަކުގެ ތެރެއިން ދިފާއި ބައިން ލިބު ހުށަހަޅާފައިވާ 08 (އަށެއް) ޗެކުގައިވާ އަދަދު ޖުމްލަ -/306,350ރ. (ތިންލައްކަ ހަހާސް ތިންސަތޭކަ

ފަންސާސްދުވިހާ) ހަޔާ ޢަލީ މޫސާގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤަށް ނަގައިދޭން ފައިސާކަން ޝަރީޢަތުން މަދަނީ މިންގަނޑުން ޤާބިލުވާކަމުގައި ކަނޑައަޅައި؛

ދަޢުވާގައި އެދިފައިވާ ފައިސާގެ އަދަދު ޤާބިލުކުރުމަށް ހުކުމްކޮށްފައިވާ ޖުމްލަ 33 (ތެއްތިރީސް) ރުފިޔާގެ ތެރެއިން އިސްތިފާ ބޭނުންކުރި 08 (އަށެއް) ރުފިޔާ ދީފައި ބާކީ ހުންނަ 25 (ފަންސަވީސް) ރުފިޔާގައިވާ ފައިސާ ޢަލީ މޫސާގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤަށް ނަގައިދޭން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ބެލުމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95 (ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔެކިޔުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު ޗެކަކީ އެއްވެސް ޝަރުޠެއްނެތިގައި ފައިސާ ދޫކުރުމަށް ބޭންކު ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތަކަށްދޭ އަމުރެއްކަމުގައި ވިޔަސް ޗެކު ދޫކުރާމީހާގެ އެޗެކަކީ ފައިސާ ދޫކުރާކަމަށް އަމުރުކުރާމީހާ އެފަދަ އަމުރެއް ޤަބޫލުކުރަނީ ޗެކަކީ ފައިސާ ދޫކުރާމީހާ ބޭންކުވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތެއްކަމެވެ ލިބިފައިވާބަޔު ނޯޓިސްކަން ބޭނުމުގައި ޤާނޫނުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެން އޮތުމުން ޗެކުދޫކުރި ފަރާތުން ޗެކުދޫކުރި ހިސާބުން ފުރިގެން އެ ޗެކުގެ މައްޗަށް އެކަމު އުފަރާތުގެ ބޭނުން ނަމަގެން ދިރައީ ކަމަށް ނުވަތަ އެޗެކަށް ފައިސާ ދޫކުރުން ދިނުމައި އިތުރު ގެރެ ޗެކުދޫކުރި ފަރާތަށް ނުބައިކަން ބެލުމަށް އެއްވެސް ޤާނޫނީ ހަސްތަމް ނުލިބިގެން، ޗެކަކީ އާގެ ޖަވާބުދާރީ ޤާބިލުކަންދޭ ހުއްދަތައް ނުވާކަމުން، ޗެކުމަތުގައިވާ ލިބޭނުން ވާޖިބު ޤާބިލުކަންދީފިނަމަ ޗެކާއެކު ތަސްދީޤްކޮށް ގެރިޔާ (Corroborative Evidence) ނުވަތަ އިތުރު ހެކި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭކަމަށް، އެގޮތުން އިސްތިފާ ބޭނުންކުރި 25 (ފަންސަވީސް) ޗެކާއެކު ތަސްދީޤްކޮށް ގެރިޔާ (Corroborative Evidence) ނުވަތަ އިތުރު ހެކި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައި ނުވާތީ، ހަމައެކަނި އެ ޗެކުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެޗެކުތަކުގައިވާ ފައިސާ ދަޢުވާލިބޭ އަދި ދޫކުރާ ނުދެއްކުމުގައި ޝަރީޢަތުން ނަގައިދޭން ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް، އިސްތިފާ ބޭނުންކުރި 25 (ފަންސަވީސް) ޗެކުގައިވާ ފައިސާ ޢަލީ މޫސާގެ އަތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤަށް ނަގައިދިނުން ނުކުރެވޭކަމުގައި ކަނޑައަޅައި،

އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ -/306,350ރ. (ތިންލައްކަ ހަހާސް ތިންސަތޭކަ ފަންސާސްރުފިޔާ) މުބައްލަޣު ޖާބިރުގެން ލިބިދިނުމަށްޓަކައި މިއަދު (31 ޑިސެންބަރު 2015މ.) ފެށިގެން 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކާ ހަވާލުކުރުމަށް ހ.އާސިޔާނާ/ މާލެ، އަލި ދޫސާ (ދރއ ނަންބަރު: A065018) އަށް އަންގައި ޙުކުމްކޮށްފައެވެ." މިފަދައިން ކަން އެޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތެވެ.

-02 އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ މަތިން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމްކުރެއްވީމާ ގޮތުގެން އެޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ އުޞޫލާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ އިސްތިއުނާފުކުރެވުމަށް މުބައްލަޣު ޖާމިނުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 04 (ހަތަރެއް) ނުކުތާ ފާހަގަކޮށް އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2011/HC-A/48 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރުމާ ގުޅިގެން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުޞޫލަށް (މައްސަލައިގެ ޙާލަތަށް ބަލާއިރު ޙުކުމް ބަލައިގަންނަނީ ދަރަނިވެރިޔާގެ ގޮތުގައި) މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 2010/HC-A/222 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކޮށްފައި ވާފަދަ ދައްކަންޖެހޭ ކަމުގެ މައްޗަށް އެއް ހުކުމަކާ ޚިލާފުވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މައްސަލަ ނިންމުމުގައި މިކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95 (ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ވަންނަ ލިޔެކިޔުމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގައި ބުނާގޮތަށް ފައިސާ ދޫކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އަމަލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާތީ، އެހެން ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ: ކޮބާއެއް ތަސްދީޤުކުރާ ޤަރީނާ (Corroborative Evidence) ނުވަތަ އިތުރު ހެކި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައި ވަނިކޮށް ތަސްދީޤުކުރާ ޤަރީނާ (Corroborative Evidence) ނުވަތަ އިތުރު ހެކި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ މައްސަލަ ނިންމާލާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

03- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިކޯޑަށާއި، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި މުރާޖަޢާކުރި ފަރާތުގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަށާއި، އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދެ ވަކީލުން ދިފާޢިއްޔާތުގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެންމެހައި ލިޔުންތަކާ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލައި އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) މޯލްޑިވްސް ޓޫރި ސަރވިސަސްގެ ވިޔަފާރި ހިންގުމަށްޓަކައި ފައިސާ ބޭނުންވާ ކަމަށާއި، ކޮށްދެވުނުގައި ކަސްޓަމަރާ ތަޢާރަފްވުމުގައި ބޭންކުން ކޮށްދެވުނުގައިވާ ފަރާތް އެއްބަސް މައްސަލައެއްނެތި ލިބޭނެކަމުގައި ބޭން މުރައްކަބު ފަހަރުތައް ކޮށްދީ އެކިފަހަރު މަތިން މުރައްކަބު ފަހަރުގެ އަޑުން އަދި ދުސާ ނަގާފައިވާ -/1,653,265ރ. (ސޯޅަލައްކަ ފަންސާސްތިންހާސް ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސްފަސް ރުފިޔާ) ލިބިދިނުމަށް އަދި ދުސާގެ ފަރާތުން މުދަލަށްޓަކަ ފާރަވެރިކަން ދިނުމާއި ޖުމްލަ 33 ކޮޅު ބައިވެރިންނާ އެފަރާތުން އަސްލަށް އަދި ދުސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ އަދި ދުސާގެ މައްޗަށް މުދަލުގެ ފާރުމު ދަޢުވާކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި، ދިފާޢުން ލިޔުމުގައި ކޮންތަކަށް އަދި ދުސާ ލިޔުނިފައިވާ ކޮންތަކެއްކަން އަދި ދުސާގެ އިޤްރާރުން އެނގެން އޮތްކަމުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ ކޮންތަކުގެ ބެޑުއިން ދިފާރު ބައްސު ލިޔު ހުށަހަޅާފައިވާ 08 (އަށެއް) ކޮންތަރާއި އެއް ޖުމްލަ -/306,350ރ. (ތިންލައްކަ ހަހާސް ތިންސަތޭކަ ފަންސާސް ރުފިޔާ) އަދި، އަދި ދުސާގެ ފަރާތުން މުދަލުގެ ފާރުގެ ދަންޖެހޭ ފައިސާކަން ޝަރީޢަތަށް މަތީން ހިންގަނެވުން ތާބިޢުވާކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ދަޢުވާގައި ހުކުމް ހުށަހަޅާފައިވާ ޖުމްލަ 33 (ތެއްތިރީސް) ކޮޅުގެ ތޮށޮއިން އިސްވެ ބަޔާންކުރި 08 (އަށެއް) ކޮޅު ލިޔުމުގައި ބާކީ

ޢަދަދަ 25 ފަންސަވީސް) ރުފިޔާގައިވާ ފައިސާ އިތުރު މުސާރާގެ އަޅުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤް ނަގައިދެވުން ނުތޮކުރުމުގައި ކަނޑައަޅައި، އިސްވެ ބުނެވިދިޔަ -/306,350ރ. (ތިންލައްކަ ހަހާސް ތިންސަތޭކަ ފަންސާސްރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފާރޫޤް ލިބިދިނުމަށްޓަކައި 31 ޑިސެންބަރު 2015ވަ. އިން ފެށިގެން 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކާ ހަވާލުކުރުމަށް އަދި މުސާރައަށް އަންގާ ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ނ) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާ މުޙައްމަދު ފާރޫޤު ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ޤާބިޟްކުރުމަށްޓަކައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ގައި އިތުރު މުސާރާގެ ނަމުގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 001-101514-7701 އެކައުންޓުގެ 3 (ތިނެއް) ރުފިޔާ، ނަންބަރު 001-101514-7715 އެކައުންޓުގެ 4 (ހަތަރެއް) ރުފިޔާ، އަދި މުސާރާގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައިވާ 'މޯލްޑިވްސް ލޯނު ސަރވިސަސް' ގެ ނަމުގައި ހުޅުވާފައިވާ 001-101514-7704 އެކައުންޓުގެ 26 (ސައްބީސް) ރުފިޔާ އާއި ޖުމްލަ 33 (ތޭއްތިރީސް) ރުފިޔާ، އެކުލެވޭ ބައުންސްވި ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓާއި، މުޙައްމަދު ފާރޫޤުގެ ފަރާތުން އަދި މުސާރައަށް ޚަރަދުކުރާފައިވާކަމަށް ބުނާ 2 ސިޓީއާއި ސަރުކާރަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ދަޢުވާ ލިބިފައިވާ ރުފިޔާއަށް ފިޔަވައި ދެންހުރި ރުފިޔާއާއި ލިބިފައިވާ އަދި މުސާ ނުނަގާކަން މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން އަދި މުސާރާގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ޖަވާބުދާރީ ވެފައިވާ ބަޔާން ބުނެފައިވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ރުފިޔާތަކަށް ބަލައިފި ދަފުރުން ބަލާން ލިބިފައިވާ 08 (އަށެއް) ރުފި ހުށަހެޅިފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން އެ 08 (އަށެއް) ރުފިޔާއާއި ޖުމްލަ -/306,350ރ. (ތިންލައްކަ ހަހާސް ތިންސަތޭކަ ފަންސާސްރުފިޔާ) އަދި، އަދި މުސާރާގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤް ދޫކުރުމަށް ފައިސާކަން ސަރުކާރަން ސާބިތުވެއެވެ.

(ރ) އިސްވެ އިސްތިރާޙުކުރެވުނު 08 (އަށެއް) ރުފި ފިޔަވައި މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު ފާރޫޤުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ރުފިޔާކަށް ގެއްލިފައިވާ ރުފިޔާތަކާއި އެކުލެވޭ ފެނުނީ މިމައްސަލައިގެ ޖަވާބުދާރީވެރިޔާ ބިޑުންއިރު ކަމުގައި، މިމައްސަލަ މިގޮތަށް ދިމާވެފަ ފެށިގެން ބޭންކް ޖުލައި ސަރވިސްއަށް

އުމަރުސަލަ ތަޢްޒީރުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް އަދި މޫސާގެ ވަކީލުން ސިވިލްކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު، މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން، އަދި މޫސާގެ ވަކީލުން މުޙައްމަދު ފާރޫގުން ދެކުނުގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އަންގާ އަދި މޫސާއަށް ދޫކޮށްފައިވާ 2 ސީޑީއެއް މުޙައްމަދު ފާރޫގުގެ ވަކީލުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް، އުސޫލުތަކާދު އަދި މޫސާގެ ވަކީލުން އިންކާރުކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމާއި؛

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފަހަރުކުރުމުން ނަޒަރުދާރުގެ (ނ) ގައި "...އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުގައި މަދަނީ ދަޢުވާތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ (onus probandi) އުފުލުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމުގައި، މި މާނައަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަކީ ހަމައެކަނި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން އުފުލާ ފަރާތް ނޫންކަމާއި، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ފަރާތުގެ ދިފާޢުގައި ކުރާ ދިފާޢު ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަކީ އެފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމުގައި، އެހެންކަމުން ދަޢުވާއެއްގައި އެއީ ޚަބަރު އަނެއް ހަރުވާ ކުރިމަތިވާ "ދިފާޢު" (plea) ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ "ދިފާޢެއް" ކުރާ ފަރާތް..." ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލު މިއިސްތިއުނާފުގެ މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާއާ ތަޠުބީޤުކުރާއިރު، މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ އިދިކޮޅު ބަހުން ލިޔެފައިވާ ޝަހާދަތުތަކާ ހަރަކާތްތައް ބަލާއިރު، ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އުފުލަންޖެހޭ ފަރާތަކީ މުޙައްމަދު ފާރޫގުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް ކަމަށާއި، އަދި މޫސާގެ ވަކީލުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެކަން އެގޮތަށް ނިންމަވާފައިވާ ޝަރީޢަތުން ސާބިތުކުރަން ދިނުމަކީ އަދި މޫސާގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރެއްވި ކަމާއި؛

މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުން ބަލާއިރު، އަދި މޫސާގެ ވަކީލުން ބޭނުންކުރައްވާ ވާހަކަތަކުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުމެއް ސިވިލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގެ ބަޔާންތަކުން ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުން ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް، ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައިވެސް އެކަމަށް އިސްނަގާ ބަލައިގަތުމާއި، އަދި މޫސާގެ ވަކީލުން ބަލައިގަތުމީ، އެކަން ހުށަހެޅުން ލިޔުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމަށް ދީ ފަހަރެއްގެ މަޖިލިސް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުން ފުރިހަމަ ދިނުމުންވެސް އެކަމާ ގުޅޭ އެއްވެސް ލިޔުމެއް ހުށަހަޅައިނުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރުން އިޖުރާއީ ބަޔާން ލިޔެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޝަރުޢީގޮތުގެމަތިން ބަލައިގަތުން ނުވާކަމަށް ބެލެވެއެވެ.

(ށ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/29 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދައިން، ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަކުވާއާއި ހުށަހަޅާނަމަ، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުރާ ޢަމަލެއް ދަރުނޑިނަމަ، އެއްވެސް ޝަރުޢީ ޙައްޤެއް ނުލިބުމުގައި ބަލާނަމަ ޤާނޫނީ ފަރާތެއްގެ މަސައްކަތް، އެ ކޯޓު ދަށުކުރުން ފަރާތަށް ތަޢުލީމީ ހުރި ޖިނާއީ ޤަޟިއްޔާ ދަށުކުރި ފަރާތުން އުފެދެންޖެހޭކަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 16/95 (ފައިސާއަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ގެންގުޅޭ ލިޔުންތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް ބަދަލުން އެނގެން އޮންނަކަމުގައި މިފަދަ ޤާނޫނީ ޝަކުވާއިއްޔާ ފުރިހަމަކޮށް ދަށުކުރާ ފަރާތް، އެތަން ދަށުކުރާ ފަރާތަކީ ލިބެމުންދާކަމުގައި އިތުރު އެހެން ވަޒީފާއެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ތަކެތިކުރާ ގޮތުން އެފަރާތް އަދި ތަޢުލީމީ ފުރުޞަތު ހޯދަމުންދާ ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބޭނަމަ، ދަރަނި ގިނަވާނެ ކަމަށްވާ ހަމައެކަނި ބާރުލޮޅުމެއްގެ ކަނޑައަޅާ ބައްޔަކަށް ނުވަތަ ކަމަށް ބަލާނީ ބައިގެ ދަށުން ގޮސްފައިވާ ތަކެތީގެ އިތުރުން؛

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/22 ޤަޟިއްޔާގެ ފަހަރުކުރުން ނުކުތާތަކުގެ އެކަށަވަރު ނުކުތާއަކީ ބަލައިދޭ ކޯޓު ދަށުކުރިއަސް ޤާނޫނީ ދަރުޖައެއްގެ ތަރުތީބުތަކުގައި ނުވަތަ ކޯޓުގައިވާ ތަރަދުދުން ފައިސާ ދަރަނި ކުރުމުގެ ތަކެތި ބެހޭ ހަވާލުވެ ހުރި ގޮތުގައި ކަމަށްވާ، ކޯޓުގައި ބަދަލުވެފައިވާ ބަޔާންގައި އެ ކޯޓުން ފައިސާ ލިބެންވާ ފަރާތަށް ކޯޓުގައިވާ ތަރަދުދުން ފައިސާ ލިބެން ހަރުދަނާކަމަށްވާތީ، ކޯޓަށް ދަށުކުރުމުގައި ކޯޓު ދަށުކުރި ފަރާތުގެ މައްސަލައިގައިވާ އެ ކޯޓުގައިވާ ތަރަދުދުން އަމިއްލަ އެކަމުންޖެހުމުގައި އެ ތަރަދުދުން ފައިސާ ހުރިކަން ކަމަށްދާމީހުން ކަމަށްވާ، އެކަމުންޖެހުމުގައި ކޯޓުގައި ބޭނުމަށް ތަރަދުދުން ފައިސާ ނެގުމަށް ކޯޓު ބައްޔަށް ކަމަށްވާ، އަދި ކޯޓާ ގުޅިގެން އުފެދެންޖެހޭ ޖިނާއީ ހިފާފައިން ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އުސޫލާއި ކަނޑައަޅާފައިވާން އެނގެން އޮތުމުން، ޤާނޫނީ ގޮތުން ޝަކުވާއިއްޔާ ފުރިހަމަކޮށް މިހާރުގެ

އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުން ބަލާ ދޫކޮށްލިނަމަވެސް އެބޭފުޅުގައިވާ ފައިސާ ދިނުމުން ފައިސާދައްކަން ދިނުމުގައިވާ ފައިސާދޭން އެ ބޭފުޅުގައިވާ ފައިސާ ދިނުމުގެ ބޭބޭ ދުވަހު ފައިސާގެ ވާނުން މަސައްކަތްތަކެއް ކަމަށްވެ މިގޮތުން ވާނުން ސަބަބުތަކުގެ ފުރަތަމަ ދުވަހުގެ ބޭބޭ، އެބޭފުޅުގައިވާ ފައިސާ، އެ ބޭބޭ ދުވަހުގެ ފައިސާ ދިނުމަށްޓަކައި އިތުރު އެއްޗެއް ވާޖިބުވާ ވާނުން ގޮތުން ބޮޑުކޮށްފައިވާ ހުކުމުގެ އެ ބޭކަލު އޭގެ ޖޯޑުގައިވާ ބޭބޭ ދައްކައިދީ ކަނޑައެޅުނު ފައިސާ އަދާކުރުމުގެ ކަނޑައެޅުމަކީ ހައްގުކަން ސާބިތުވާ ކޯޓުގެ އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ފާސްކުރި ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މަސްދޫކުރުމަށް ބަޔާންކުރި އަނބުރާ އެބަހީތަކުން ފާސްކުރީމެވެ؛

މިމައްސަލާގެ ގޮތުގައި މަދަނީ ދަޢުވާގެ ފައިސާ ހަމަޖެހުމުގައި، އަދި ދޫސްގެ ފައިސާ ދިނުމުގައި ކަމަށް އިއްތިފާގުވުމުގައި 08 ބައިގައި، ގެއްލުމަށްވާ ބަޔާންކުރަން 25 ބައިގައި އޭގެ ތެރެއިން 33 ބައިގައި އެބައިތަކުގައި ވާނުން މުއްދަތު ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ސަބަބުތަކުގައިވާ 33 ބައިތަކަށް އެކަމުގެ ހުކުމުން، މިއީ އެ 33 ބައިގައިވާ ފައިސާގެ ޖުމުލަ ހަމަވާގައިވާ ‎-/1,653,265ރ. (ސޯޅަލައްކަ ފަންސާސްތިންހާސް ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ފަސްރުފިޔާ) އަދި ދޫސްގެ ފައިސާ މަދަނީ ދަޢުވާގެ ދައްކަން ބާކީހުރި ފައިސާ ހަމަޖެހުމުގެ ކަމުގައި ބަލަން އަންގައެވެ.

ވީމާ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ނިޔާތަކުގެ ބައްޔިނާތުން ކަނޑައެޅުނު ހުކުމުން މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވުނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުގައި ބަހުސްވުން ބަދަލުގެނައުމަށް ޖާގައެއްނެތެވެ.

• **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ނިޔާތަކުގެ ބައްޔިނާތުން ކަނޑައެޅުނު ހުކުމްތައް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ހިމެނުނު މައްސަލަ ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން މަދަނީ ދަޢުވާގެ ފައިސާ ހަމަޖެހުމުގައި، އަދި ދޫސްގެ ފައިސާ ދިނުމުގައި ކަމަށް އިއްތިފާގުވުމުގައި 08 ބައިގައި،

ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާ 25 ޓަނާއި އެކު ޖުމްލަ 33 ޓަނަކީ އެޓަނުތަކުގައި ގޯނިޔާ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަޕްލައިއާއެކު ފުރިހަމަވެފައިވާ 33 ޓަނުކަން އެނގެން އޮތުމާއެކު އެއީ އެ 33 ޓަނުގައިވާ ފައިސާގެ އަދަދު ކަމުގައިވާ -/1,653,265ރ. (ސޯޅަލައްކަ ފަންސާސްތިންހާސް ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސްފަސް ރުފިޔާ) އަދި މޫސާގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤަށް ދައްކަންޖެހޭކަން ދަލީލުތަކުން ސާބިތުވާ ހެއްކެއް ކަމުގައި ބެލެވޭ، އިސްތިޢުނާފުކުރުން 33 ޓަނުގެ ޖުމްލަ އަދަދު ކަމުގައިވާ -/1,653,265ރ. (ސޯޅަލައްކަ ފަންސާސްތިންހާސް ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސްފަސް ރުފިޔާ) އާއި، އަދި މޫސާގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ފާރޫޤަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާކަން ސާބިތުވެފައިވާކަމުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، މިފައިސާ ދއ.މާރޫޅު/ މާލެ، މުޙައްމަދު ފާރޫޤަށް ލިބިދިނުމަށްޓަކައި، މިއަދު (2018 ނޮވެމްބަރު 21 ވަނަ ދުވަހު) ން ފެށިގެން 03 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި މަދުވެގެން އެއަހަރަކަށް ޖެހޭ މިންވަރު އުޖޫރަ ސިވިލް ކޯޓަށް ދައުލަ ހަވާލުކުރުމަށް ހ.ވާސިތާގެ/ މާލެ، އަދި މޫސާއަށް އަންގާ ޙުކުމްކުރުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 323/Cv-C/2010 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް މިޤަޟިއްޔާ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލްކޮށްފިމެވެ.